

*Лазебник Лариса Леонідівна,
д.е.н., професор, завідувач кафедри
економіки підприємства ННІ ЕОМС,
Університет ДФС України*

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Розвиток інформаційних технологій і засобів комунікації, насамперед електронних мереж, створили потужний імпульс для формування нової тенденції функціонування сучасного бізнесу – діджиталізації економічних відносин. Більшість носіїв інформації стають цифровими, що визначає основний тренд розвитку як сучасної техніки, так і бізнес-процесів з переважною часткою електронної складової. Електронна форма комунікацій піднімає рівень і ефективність спілкування між покупцями і продавцями і створює нові ринки і можливості для реорганізації економічних процесів.

Поява мережі Інтернет дозволила скоротити витрати на реалізацію електронних комунікацій за рахунок низької собівартості передачі інформації і значно підвищити швидкість обміну даними, що призвело до збільшення оборотів грошових і матеріальних ресурсів підприємств. Електронні комунікації на основі інтернет-технологій створюють наступні можливості для бізнесу: а) освоєння нових ринків; б) залучення нових клієнтів; в) скорочення витрат часу на ведення справ; г) оперативна реакція на зміну ринку. Як показав практичний досвід використання систем електронної комерції, економія від використання схем В2В може досягати 15% із закупівель і 22% по збуту за рахунок оптимізації логістики, консолідації закупівель, зменшення посередницької маржі і досягнення оптимальної ціни.

Найпростіше удосконалити бізнес-процеси, максимально використовуючи електронну складову, можливо у сфері обігу. Більше третини з 100 найбільших американських мережових торгових систем вважають за можливе підвищити свій дохід, надаючи послуги електронної комерції. У 2012-2015 рр. мережеві торгові компанії отримали доходи від участі в глобальному електронному ринку в розмірі 375 млрд. дол. США, а до 2020 р планують їх збільшити до 535 млрд. дол.США [1].

Представляються закономірним збільшення на початку XXI ст. кількості учасників сегмента ринку електронної комерції і в Україні, підвищення їх інтересу до систем інтернет-торгівлі. За оцінками експертів, в Україні за 2017

рік товарообіг фізичних товарів і послуг в e-commerce зріс на 30% і на кінець 2017 року становив близько 50 млрд грн. У 2018 році експерти прогнозують збереження темпів зростання, і товарообіг фізичних товарів і послуг в e-commerce складе 65 млрд грн.[2] Це говорить про вписування національного бізнесу до загальносвітової тенденції діджиталізації економічних відносин. Проте обсяг електронних продажів в Україні сьогодні становить близько 2% ВВП, в той час як в Європі і США цей показник ще в 2013 році коливався від 14% до 17% [3].

Електронні комунікації об'єднують широкий спектр технологій зв'язку, включаючи електронну пошту, факс, електронний обмін даними EDI і електронні платежі EFT, Інтернет, інтранет (корпоративний Інтернет), екстранет (електронний обмін інформацією з зовнішнім світом) і т.п .

Серед глобальних тенденцій їх розвитку варто відзначити:

- переведення ділової інформації у цифрову форму;
- спільне використання ділової інформації, комп'ютеризація діловодства в Інтернет;
- зняття фізичних обмежень у зв'язку з використанням електронних мереж;
- побудова усієї виробничої інфраструктури на застосуванні комп'ютерів, як інформаційних пристроїв;
- витіснення готівкового методу оплати за товари і послуги, передача інформації про номери електронної пластикової карти через телефонні мережі або електронною поштою;
- відкриття і розширення можливостей для посередництва нового типу: електронна комунікація починає виконувати аналітичні функції, забезпечуючи покупців інформацією про характер ринків і торгів, зміну попиту і пропозиції, появу унікальних або рідкісних товарів.

Але незважаючи на загальні високі темпи впровадження електронних комунікацій на основі інтернет-технологій, даний процес супроводжується і істотними труднощами. Найбільшою з них є вразливість комп'ютерних мереж і відсутність належних гарантій збереження цінної комерційної інформації, залежність роботи підприємства від якості роботи комп'ютерного обладнання і мереж зв'язку, при збої в яких робота зупиняється. Крім цього, страх втратити цінну інформацію зупиняє багато компаній від впровадження інформатизації економічних відносин, навіть коли внутрішні процеси в компанії автоматизовані.

Традиційна економіка відчуває сильний вплив електронної складової ділових відносин, що генерує прогресивні форми здійснення бізнес-процесів,

під впливом яких змінюється не тільки структура суб'єктів ринку, але і технологія управління ними. За оцінками фахівців, ключовою формою «оцифрування» бізнес-процесів підприємства в 2018 році стане поширення електронного документообігу [2]. Вже зараз підприємства переводять в онлайн і внутрішній обмін документами, і обмін документами з партнерами. Підписи від руки і печатки все частіше замінюються електронним цифровим підписом. Закони України вже містять норми для проходження податкових перевірок в електронному вигляді. ДФСУ анонсувала на 2018 рік, що процедурою проходження перевірки онлайн зможуть скористатися усі українські компанії.

Підводячи підсумок, зазначимо, що розвитку цифрових бізнес-процесів на підприємствах в Україні буде сприяти, по-перше, підготовка кваліфікованих кадрів, що спеціалізуються на електронних комунікаціях; по-друге, розвиток нових сервісів для зручних доставок онлайн-замовлень, що охоплюють регіони. Саме за рахунок покупців з регіонів можна очікувати зростання учасників ринку e-commerce в найближчі роки; по-третє, розвиток і вдосконалення систем електронних платежів; по-четверте, оптимізація бізнес-процесів в сфері логістики та збуту.

Список використаних джерел

1. Мельничук О.С. Глобальні тенденції розвитку електронної комерції // Наукові праці НДФІ, 2014, №1 (66). – С. 58-67.
2. Електронна комерція-2018: що купуватимуть онлайн наступного року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://24tv.ua/elektronna_komertsiya_v_ukrayini_2018_shho_kupuvatimut_online_v_ukrayini_n903265
3. Патраманська Л.Ю. Дослідження сучасних тенденцій розвитку світового ринку електронної комерції // Технологический аудит и резервы производства, 2014, №5/3 (19). С.67-71.